מורשת אור החיים הקדוש
הוצאת ספריו וכתביו הק'
ומפעלים להפצת תורתו

משתגעין ומתלהטין ב תורת האור החיים הקדוש

פרשת ראה

מוסר חיים
לקח מהפרשה במשנת רבינו

בשמ"ם ראש – לזכות ידידנו הרה"ח רבי יהודה בן שרה מרים הי"ו ווייס

א איד וואס פירט זיך מיט רחמנות איז דאס מעורר אויף אים מידת הרחמים

וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ (יג, יח). די תורה רעדט פון אן "עיר הנידחת" - א שטאט וואס רוב אידן זענען ר"ל נאכגעשלעפט געווארן נאך עבודה זרה, הייסט די תורה אויס'הרג'ענען די גאנצע שטאט, אפילו די בהמות, און מ'טאר עס נישט צוריק אויפבויען. ענדיגט צו דער פסוק, אז דורכדעם וועט אוועקגיין די חרון אף פונעם אויבערשטן, **און ער וועט דיר געבן רחמים**. איז דער רבי מסביר, אז וועגן דעם שטייט דא א הבטחה פון **"ונתן לך רחמים"**, ווייל דער טבע פון א מענטש איז אז ווען ער טוט א מעשה אכזריות ענטוויקלט דאס ביי אים א מידת אכזריות און ער רייסט אויס פון זיך די נאטורליכע געפיל פון רחמנות. אזויווי מ'זעט במציאות אז די וואס זענען ממונה צו הרג'ענען די טויט פאראורטיילטע דורך די מלוכה באקומען א תאוה און א חשק צו רציחה, און זיי שפירן נישט קיין ברעקל רחמנות.

וזה לשון קדשו פון רבינו: **"כְּמוֹ שֶׁסִּפְּרוּ לָנוּ הַיִּשְׁמְעֵאלִים כַּת הָרוֹצְחִים בְּמַאֲמַר הַמֶּלֶךְ, כִּי יֵשׁ לָהֶם חֵשֶׁק גָּדוֹל בְּשָׁעָה שֶׁהוֹרְגִים אָדָם וְנִכְרְתָה מֵהֶם שֹׁרֶשׁ הָרַחֲמִים וְהָיוּ לְאַכְזָר..."** איז וויבאלד די תורה הייסט דא אויס'הרג'ענען א גאנצע שטאט, מוז קומען נאכדעם א הבטחה אז מ'וועט נישט ווערן געצויגן צוליב דעם צו מידת אכזריות. נאר פונקט פארקערט, אז מ'וועט עס טון לשם שמים - אויסצורייניגן די עובדי עבודה זרה פון כלל ישראל - וועט דער אויבערשטער דער "מקור הרחמים" משפיע זיין א נייע מידת רחמנות מבטל צו זיין די כח האכזריות וואס איז נולד געווארן ביי זיי צוליב דעם.

לכאורה, וויאזוי באקומט מען א ברכה אויף **רחמנות** קעגן א מעשה **אכזריות**? נאר דער הסבר איז, ווייל אויס'הרג'ענען אן "עיר הנידחת" איז בעצם נישט קיין מעשה אכזריות, ווייל קיינער מיינט נישט נקמה צו נעמען אין יענעם ווייל ער וויל יענעם סתם אזוי אומברענגען אדער ווי' טון, דאס איז נאר לצורך קיום מצוות ה' - אז כלל ישראל זאל ח"ו נישט פארקריכן פונעם אויבערשטן. איז אפילו מ'נוצט בפועל א שלעכטע מידה - קען דאס נישט משפיע זיין שלעכט אויפן טבע האדם.

זעט מען דא א מורא'דיגע זאך, אז אפילו דער וואס הרג'עט אן "עיר הנידחת" טוט א מצוה און ער איז גורם מיט דעם אז דער אויבערשטער זאל אוועקנעמען זיין חרון אף פון כלל ישראל, טוט ער דאך לכאורה די בעסטע זאך וואס קען זיין, אפילו אזוי קען דאס האבן א שלעכטע ווירקונג אויף אים און דאס קען איינפלאנצן אין זיין הארץ מידת אכזריות, וואס וועגן דעם מוז די תורה ספעציעל געבן א הבטחה אז: ניין! דער אויבערשטער וועט דיר געבן "רחמים" אז דאס זאל נישט משפיע זיין אויף דיר שלעכטע מידות.

און דער רבי פירט אויס, אז וועגן דעם שטייט אין פסוק א דאפלטע לשון **"ונתן לך רחמים - ורחמך"**, ווייל נאר א מענטש וואס איז א "רחמן" - קען דער אויבערשטער רחמנות האבן אויף אים, און ווילאנג ער איז נישט קיין רחמן קען דער אויבערשטער נישט רחמנות האבן אויף אים. וועגן דעם שטייט קודם **"ונתן לך רחמים"** אז דער אויבערשטער וועט דיר געבן מידת רחמנות, און נאר נאכדעם **"ורחמך"** וועט ער רחמנות האבן אויף דיר. אזויווי די גמרא זאגט: "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים".

איז וויבאלד די וואס הרג'ענען אויס אן עיר הנידחת - אפילו זיי זענען געצווינגען דאס צו טון על פי צווי ה' - פארט איז דאס מעורר ביי זיי מידת אכזריות, קומט דאך אויס אז זיי וועלן מער נישט זיין ראוי צו באקומען רחמנות פון הימל, פארדעם דארף די תורה קומען זאגן אז דער אויבערשטער וועט זיי געבן "מידת הרחמים" ממילא וועלן זיי זיין ווערד אז דער אויבערשטער זאל זיך מרחם זיין אויף זיי.

פניני חיים
פנינים מובחרים מעובדים ומתומצתים על פי דברי רבינו

בש"ם בצלאל – לע"נ הרה"ח רבי משה שמואל ב"ר בצלאל ז"ל

קורצע שיינע געדאנקען באארבעט על פי דברי רבינו

רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה. אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ. (יא, כו-כז)

די תורה איז מדגיש **"היום"** - אז מ'רעדט דא פון א זאך וואס זיי האבן הערשט היינט באקומען. דאס גייט ארויף אויף די לעצטע פסוקים סוף פרשת עקב: **"כָּל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם יִהְיֶה... לֹא יִתְיַצֵּב אִישׁ בִּפְנֵיכֶם פַּחְדְּכֶם וּמוֹרַאֲכֶם יִתֵּן ה' אֱלֹקֵיכֶם עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ"**, אז די אידן גייען באקומען ארץ ישראל, און אלע פעלקער גייען ציטערן פאר די אידן.

קומט דא די תורה זאגן, אז די הבטחה וואס זיי האבן יעצט באקומען קען זיין סיי א ברכה און סיי א קללה. **"את הברכה אשר תשמעו"** אויב די אידן וועלן צוהערן די געזעצן פונעם אויבערשטן וועט ירושת הארץ טאקע זיין א ברכה, און אלע גוים וועלן מורא האבן פאר די אידן. **"והקללה אם לא תשמעו"** אבער אויב די אידן וועלן זיך ח"ו נישט אויפפירן ערליך, דעמאלט וועט ירושת הארץ זיין א קללה, ווייל דאס וועט גורם זיין אז די גוים זאלן מקנא זיין און פארטרייבן די אידן פון ארץ ישראל מיט א נקמה גדולה ר"ל.

שְׁמֹר וְשָׁמַעְתָּ אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ לְמַעַן יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד עוֹלָם. (יב, כח)

לכאורה וואלט ווען געדארפט שטיין **"שמע ושמרת"**, ווייל קודם דארף מען הערן און נאכדעם קען מען אפהיטן דאס וואס מ'האט געהערט? אויך איז שווער, וואס קומט **"את כל"** מרבה זיין?

נאר די תורה רעדט פון צוויי זאכן: **א.** די מצוות התורה וואס די אידן האבן שוין געהערט פון משה רבינו. **ב.** די גדרים וסייגים וואס חכמינו ז"ל האבן שפעטער גוזר געווען, להרחיק את האדם מן העבירה.

וועגן דעם שטייט קודם **"שמור"** דאס גייט ארויף אויף די **מצוות התורה** וואס די אידן האבן שוין געהערט פון משה רבינו, און נאכדעם שטייט **"ושמעת"** אז מ'דארף אויך הערן און מקיים זיין אלע **גזירות און הרחקות** וואס אונזערע הייליגע חכמים מאכן אין אלע דורות. דאס קומט **"את כל"** מרבה זיין, **"את"** קומט צולייגן די גדרים פון חז"ל, און **"כל"** קומט זאגן אז נאר אזוי וועסטו קענען מקיים זיין **בשלימות** אלע מצוות, ווייל נאר דורך די גדרים וסייגים איז מען פארזיכערט אז מ'וועט זיין אפגעהיטן און ריכטיג קענען מקיים זיין אלע מצוות בשלימות.

לייגט צו די תורה **"למען ייטב לך ולבניך אחריך"** ווייל די גדרים וסייגים וואס חז"ל האבן אונז געמאכט, דאס גיבט א קיום פאר די המשך הדורות פון כלל ישראל, אז מ'זאל זיין דערווייטערט מן הכיעור והדומה לו.

ברגשי גיל ושמחה, נשגר ברכותינו המאליפות
להאי גברא רבא הנכבד והנאדר בקודש, גדול בתורה ויראה
מורינו הרב משה שווארץ שליט"א
רב בית המדרש "קהל חסידים – היכל אור החיים"
ויושב ראש מפעל 'מורשת אור החיים הקדוש'
לרגל שמחת הבר מצוה באהלי צדיקים
בנו היקר הבחור יוסף נרו יאירו ויזרח
מה הוא ב'חיים' גם לרבות זרעו ב'חיים' ומכוחו של רבינו הק'
ברכותינו שיפוצו המעיינות חוצה ביתר שאת ויתר עוז
ויושפע בעדכם מכל ברכות התורה בני חיי ומזוני
חיים של עושר ואושר גדולה וכבוד, אתם וכל אשר לכם
המברכים בהוקרה – מערכת ההוצאה לאור, בשם אלפי הלומדים

לענין מה יכול אדם להתקרב אל השי"ת כמשה רבינו

רְאֵה אָנֹכִי. עוֹד יִרְצֶה בַּמַּאֲמַר "רְאֵה אָנֹכִי", עַל דֶּרֶךְ אוֹמְרָם ז"ל (רמב"ם הלכות תשובה פ"ה ה"ב) 'יָכוֹל אָדָם לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ כְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ'. וְהוּא מַה שֶּׁהֱעִירָם, כִּי אֵלָיו יִרְאוּ, לְהִדָּמוֹת אֵלָיו כָּל הַבָּא לִקְרֹב לַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲבוֹדַת ה', וְלֹא יַעֲרִיכוּ עַצְמָן עִם מַה שֶּׁלְּמַטָּה מֵהֶם וְיִהְיוּ בְּעֵינֵי עַצְמָן כִּי כַבִּיר מָצְאָה יָדָם (יא כו).

הרי לנו מדברי רבינו, שהבין בדברי הרמב"ם שכתב בכלליות 'כל אדם ואדם ראוי להיות צדיק כמשה רבינו', **שיכולים להגיע למעלת ודרגת משה רבינו.** וכן כתב בפרשת קדושים (יט, ב): כי אין שיעור להדרגות הקדושה המזומנות לכל הרוצה ליטול את השם, וצא ולמד ממדרגות הנביאים זו למעלה מזו, ומשה עולה על גביהן, ולזה אמר במצות קדושים תהיו - "דבר אל **כל** עדת בני ישראל", מפני שכולם ישנם בגדר מצוה זו, והוא מאמרם ז"ל **'יכול אדם לעשות עצמו כמשה רבינו'.**

ופלא גדול עד מאוד מה שמוסיף עוד שם: ואולי שיכול להיות **הדרגה גדולה ממשה**, והיא מדריגת מלכנו משיחנו המעוטר בעטרי עטרות, ע"כ. ובהגהות **'ברכת שמעון'** העיר מדברי הרמב"ם (פ"ט מהל' תשובה ה"ב) דמשיח צדקנו נביא גדול יהיה **קרוב** למשה רבינו, ומשמע דרק קרוב למשה רבינו אבל עדיין פחות ממנו, ונראה כסתירה לכאורה.

ויפה חילק **ביערות דבש** (ח"ב ריש דרוש ב') דזה ודאי ברור שאין גדול יותר ממשה רבינו בנבואה, וכדברי הרמב"ם, ומה שאמרו במדרש (ילקו"ש ח"ב רמז תתקע"א) על הפסוק "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא" (ישעיה נב, יג) 'ירום ממשה', היינו דוקא **בממשלה וגדולה** כי ישב על כסא ה', אבל לא **במעלה והשגת נבואה**, שבאלו לא יגיע שום אדם למשה אשר נחסר מעט מאלקים יעו"ש. ומעתה לפי חילוק זה י"ל גם בכוונת האוה"ח לדרגת ה'קדושה' ולא לדרגת ה'נבואה', ורק בזה יכול משיח צדקנו להיות גדול יותר.

וכן מובא בשער הגלגולים ל**האריז"ל** (הקדמה א') שכל אדם **יכול להיות כמשה רבינו** אם ירצה לזכך מעשיו, לפי שיכול לקחת לו רוח אחר עד רום היצירה. והנה לשון הספה"ק **תולדות יעקב יוסף** (פר' ויקהל אות ב): 'הבחירה חפשית ביד האדם לזכך חומרו, עד שיזכה למדריגת ומעלת משה רבינו עליו השלום'. וכן כתב בספה"ק **מאור ושמש** (פר' תרומה ד"ה ויובן): "וכן תעשו". פירושו, 'ואתם תלמדו לעשות כמו כן, שתהיו מרכבה לשכינה, כי כל האדם יוכל לבוא להשגות משה רבינו'.

ולפי שיטה זו ביארו היטב בחילוק נוסף להנ"ל, בספה"ק **משנת חסידים** (מסכת השגת הנשמות פ"ג מ"ט) **ומאור עינים** (פר' קדושים) וכ"ה בספר **הברית** (ח"ב מאמר י"א פ"ה) דגזירת הכתוב (להלן לד, י) "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", היינו רק בנוגע למעלת וכח **הנבואה**, כמו שמפורש בכתוב זה, אבל לענין **צדקותו** ודאי יכול לקום צדיק כמשה רבינו, וכפשטות לשון הרמב"ם דנקט 'צדיק'.

ודאי אפשר וצריך להיות 'עבד' הבורא כמשה ממש

אולם יש לציין מש"כ ב**קובץ הערות** להגה"צ ר"א וסרמן זצוק"ל (בדברי אגדה שבסוה"ס סימן ז אות ט) דהדבר פשוט מאד שא"א לשום אדם להגיע לצדקותו של משה רבינו. ומחדש בתוה"ד דכל כוונת דברי הרמב"ם במש"כ 'צדיק', היינו אך ורק כלפי מה שנקרא משה רבינו **עבד ה'**, וכביאור הרד"ק (יהושע א, א) דגדרו של 'עבד רוחני' מתבטא לפי מה שקבעו חז"ל בגשמי 'אין קנין לעבד בלא רבו' ו'יד עבד כיד רבו', וכזה היה משה רבינו שכל כוחו חושו ודעתו היו כולן קודש לה', ולא השתמש בהן לצורך אחר אלא בלתי לה' לבדו.

וכך כל אדם יכול להיות 'צדיק' בעבדות הבורא ב"ה לעובדו בכל לב ונפש לפי ערכו ולפי כוחותיו, ולהיות נקרא בתואר -עבד ה'- כמו משה רבינו, אבל זה פשוט שגם אם יתאמץ ביגיעה שאין לשער, ואפילו במשך אלפי אלפים שנה, **לא יגיע ולו עד קרסוליו של משה רבינו**, מפני שלא ניתנו לשום אדם כוחו ובינתו, ובאמת אין זה נדרש ממנו. וכלל אמרו חכמים 'אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין ליבו לשמים' כפי תכונותיו וכפי הנדרש ממנו. [וכמו שידוע כמה הפלגות באמירות הצדיקים שאמרו במשקל אלו הדברים, כהתוודות הרה"ק רבי זושא זי"ע].

[ברם רבינו עצמו בספר **ראשון לציון** (לספר יהושע) כתב: 'לא יהיה עבד ה' כמשה', ויש לדקדק מזה דס"ל דלא רק בנבואה לא יהיה עוד אדם כמשה, אלא אפילו בעבודת ה' לא יקום כמוהו. וכדבריו הללו מצינו בהקדמת ספר **כפתור ופרח** (לרבי אישתורי הפרחי): מיסודות האמונה להאמין בנבואת משה רבינו ושהוא היה אב וגדול מכל הנביאים לפניו ואחריו, **אין נבואה כנבואתו ואין שלימות במין האנושי כשלימותו.**

וע"ע מה שכתב בתחילת ספר ליקוטים יקרים מהרה"ק **המגיד ממעזריטש** זי"ע: כל אדם יוכל לבוא למדריגה של משה רבינו ע"ה בהזדככות, **ולא כמשה ממש**, אלא במדריגת משה, כי משה עלה אל ה' למעלה באצילות. אלא רצה לומר, למשל אם נשמתו מעשיה דעשיה וממלכות דעשיה שהיא מדריגה התחתונה, יכול לזכות כדי שיוכל לבוא למדריגת משה לאצילות דעשיה, וכן אם נשמתו מעולם אחר. וביארו בזה בספה"ק אור ישראל (סאדיגורא, אמור תרמ"ו), ובספר פרי העץ (פר' וזאת הברכה ד"ה מסורה)].

ההוראה להתייגע ולהיות דומה למשה - כמשה

והנה לנו ראיה ברורה בהלכה, מהנפסק בשו"ע יור"ד הלכות כבוד רבו ות"ח (סו"ס רמ"ב): 'האומר לחבירו איני מקבל ממך **אם היית כמשה** - מלקין אותו משום בזיון', ומציין הבית יוסף מה שמצינו בגמ' הלשון (חולין קכד, א) 'אילו אמרה יהושע בן נון משמיה לא צייתנא ליה', ולא אמרו אילו אמרה משה, כיון שאי"ז במציאות כלל שיהיה אדם כמשה משא"כ כיהושע אפשר שיהיה. וכתב הט"ז (סק"כ) שמדברי הב"י נראה שסובר שמלקין את האומר על הבזיון שהוא כלפי משה רבינו, כי ממה שהאדם אומר על פלוני 'היית כמשה' נשמע שמדמה שאפשר לו לאדם להיות נחשב כמו משה, והרי זה בלתי אפשרי ואינו נכון כלל אחר שהתורה אמרה **"ולא קם נביא עוד בישראל כמשה"** וגורם בזיון בכך.

ולפי שיטה זו צריך לומר, דמה שכתב הרמב"ם דראוי לכל אחד להיות כמשה - היינו דייקא 'כמשה' בכ"ף הדמיון, ר"ל שיהיה **קרוב למשה** ולא משה ממש [מדהול"ל לישנא אחרינא כגון להתעלות בצדקותו עד דרגת משה]. וסמך לדבר ממש"כ **הרמב"ם באיגרותיו** בתחילת 'פרקי ההצלחה', שכל אחד מבני העולם, אם רצה השלימות היה **קרוב** למשה רבינו.

ויבוא הכתוב השלישי לחזק הדברים שאכן כך כתב **הרמב"ם בשמונה פרקים** (פרק ז'), שכאשר ראו החכמים שמעלת הנביאים זה על זה היא בחכמה ובמדות, אמרו על קצתם במה שראו מחכמתם ומדותיהם 'ראויים הם שתשרה שכינה עליהם כמשה רבינו' (עי' סנהדרין יא, א; סוכה כח, א; בבא בתרא קלד, א), ולא יעלם ממך כ"ף הדמיון - שהם **דימו** אותו בו, **לא שישוו אליו** חלילה, עכ"ל.

העניו מכל האדם לימד ודרש שילכו לאורו באורחות החיים

ולסיום, הנה יש כאן **תמיהה גדולה**, וכי יתכן שמשה רבינו שלא חס ולא דרש לכבוד עצמו כלל וכלל, וכעת התנשא בעצמו וביקש מעדת השם לאחוז במעשיו הטובים ולהיות כרוכים אחריו בכל משנת ודרכי החיים.

ודברים של טעם כתב הגה"צ גאב"ד מאקווא **העטרת משה** זצוק"ל לבאר היטב ונכון בשני אופנים שאין זה מנוגד וסותר ח"ו לגודל ענוותנותו של משה.

בראשונה מיישב על פי מה שכתב הב"ח **שבשעת הסתלקותם של צדיקים חרגו ושינו מהנהגתם והיו מפרסמים מגדלותם**, ללא שום הסתרה וכיסוי, וכדמצינו בבן זומא (ברכות יב, ב), והוא כעין מה שאמרו 'אין אדם משטה בשעת מיתתו' (ב"ב קעה, א). וכיון שכך אתי שפיר שהרי כל דבריו של משה בספר משנה תורה היו דברי תוכחה שאמרם סמוך לפטירתו, וכולם דברי פרידה מעדת מרעיתו, ומשו"ה הרהיב עוז לגלות טפח וטפחיים לתועלת הכלל. מה גם, שהכיר במעלותיו והחליט לעשות הכל בשביל להרבות ולהיטיב עם הבריות לכבוד השי"ת, ולמען ישמעו ויראו דרך החיים עלי אדמות.

ועוד זאת, כי אז כבר היו עדה שלימה בשלימות היותר גבוה ובשלום וריעות עם משה רבינו, והיו כולם כ"כ **מקושרים אליו עד שלא היה מקום ודרך להסתיר עצמו מהם**, וכבן המתחפש בגנזי אביו, שאין מציאות בשום דרך להיותו מוסתר מאביו היודעו ומכירו היטב בכל אופן, וממילא לא היה שום טעם והגיון להסתיר דרגותיו הנעלות,

ובעצם הפליאה כבר נאמר משמיה **דהרה"ק מבעלזא** זי"ע, שהרי כוונת משה בדבריו אלו היו אך ורק על **מעלות ומתנות שקיבל במתנת וחסד קל**, ואין כאן שום סרך של גאוה והתנשאות במה שיודע ומכיר בחסד ומתנת הבורא.

בארעא דישראל

המשך תיאור מחלק ממסעו הארוך והנעלה של רבינו לעלות לציון ברינה

ירח האיתנים

ימים ספורים לפני ראש השנה עגנה הספינה בחופי עכו, וזכתה הקהילה המקומית שישכון כבוד בארצם וצדיק נשגב יתפלל ביומא דצלותא בהיכלם והם יסתופפו בצלו.

[אמנם באגרתו השלישית (ר"ח כסלו תק"ב) כתב רבי אברהם ישמעאל סנגויניטי לאביו, כי הגיעו לעכו "לפני ראש השנה בכמו ד' ימים", אך כנראה לא דקדק בחשבון הימים - בפרט שאגרת זו נכתבה באיחור, והשלים בה פרטים מן האגרות הקודמות מחשש שמא לא הגיעו לתעודתן. לכשנחשב את הימים, נזכור כי בשלישי שנכפל בו כי טוב ג' באלול הגיעו לאלכסנדריה והתעכבו בו ארבעה עשר יום, ודרכם בהפלגה מאלכסנדריה לעכו חמשה ימים, והרי לנו תשעה עשר יום מג' באלול - והם כלים בכ"ב באלול. ואפשר שיש להוסיף חצאי ימים לתשעה עשר הימים, ואם התעכבו יום או יומיים עד שנכנסו לעכו, בשל דין ודברים שהיה להם עם רב החובל, נגיע לכלל "בכמו ד' ימים".]

עכו, בימים ההם, היתה עיר גדולה וישנה, ורוב יושביה יוונים וטורקים, כאשר הקהילה היהודית מנתה יותר ממאה משפחות. לפי גבולות הארץ, עכו נחשבה חציה חוץ לארץ וחציה ארץ ישראל. רבי אברהם ישמעאל סנגויניטי מתאר באגרתו, כי גבול ארץ ישראל הוא ממש בחומת עכו, ומחוצה לה היא ארץ ישראל, ושם יש בית כנסת גדול וגבוה - " ויש בה י"ב חלונות, וכל חלון כמו פתח בית הכנסת של ליוורני" - בשנים קדמוניות היה בית הכנסת חלק מן העיר, אך לאחר חורבנה ובניינה מחדש נותר ההיכל מחוץ לתחומה. בית הכנסת לא היה פעיל באותה עת, והיה שמו 'כנסת אחאב' על שם אחאב המלך שהיה מתפלל בו.

בית הקברות שלה היה בתחומי ארץ ישראל, וכן הכפרים הסמוכים (כדוגמת כפר יאסיף, שבאותן שנים התיישבו בו יהודים) היו בארץ ישראל. על אף הספק, נהגו יהודי עכו לעשות יום טוב אחד ולא נהגו יום טוב שני של גלויות.

לאחר ראש השנה, התעניין רבנו אודות קברי צדיקים הטמונים בסמיכות, ומדריכיו המקומיים הצביעו על כפר ירכא, מרחק שש שעות הליכה, שם קברו של חושי הארכי, יועצו של דוד המלך ע"ה ("והוא ריע דוד, והוא שהיה מפיר עצת אחיתופל"). בדרך עברו בכפר יאסיף, בו התקיימה קהילה יהודית, וכנראה שעשו תחנה וביקרו במקום.

רבי אברהם ישמעאל סנגויניטי מתאר את המקום: "ואותו כפר נקרא 'כפר ישיב' המוזכר בזוהר 'מטו לכפר ישיב' (כנראה שגגת קולמוס לפנינו, כי לא מצינו בזוהר אתר שכזה, ואולי שגה בזוכרו את המלים "מטו לחד כפר ויתבו תמן" והחליף במרוצת הכתיבה), ובו שובע גדול, והוא מארץ ישראל ונוהג כארץ ישראל ממש. ומצאנו שם כמו עשרה בעלי בתים והם יושבים בטוב ובחירות גדולה, ומלאכתם היא זריעה וקצירה, ונותנים מעשרות ושורפים התרומה. ושנה זו, שנת ה'תק"ב, אינם זורעים כי היא שביעית. ואין להם שום גלות, ממש כמו שהיינו מקדם בחירות ובשלוה גדולה. ובודאי שמי שיושב ללמוד תורה שם, הוא בטוב שובע ובחירות, ואויר ארץ ישראל מחכים. והמחיה בזול, ומים יש שם שלא היו בכל העולם. ואין ביניהם לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות כלל ועיקר, כי כל אחד ואחד תחת גפנו ותחת תאנתו. ואינם לובשים מלבושים טובים, כי אם מלבוש אחד בין בשבת בין ביום טוב, וזה מפני שאינם מבקשים כבוד לנפשם".

כאשר הגיעו לקבר חושי הארכי ישבו באותו מקום ועסקו בתורה [הקבר מתואר באגרת: "קִברו בתוך בית אחד, ובתוך הבית מצבה גבוהה והיא ממש קבורת חושי. וזה צורת קבורתו... והבית אשר הוא קבור בה. ולפניו קבורים כל השַמָּשִים ומדליקים נר עליו, כשמתים קוברים אותם אצלו, וקוברים אותם חוץ לבית שקבור בה הוא". דהיינו, שניתן שכרם של השמשים בקברו של חושי הארכי, שלאחר פטירתם הם נקברים בסמיכות למקום מנוחתו]. כפי שתיאר רבי אברהם ישמעאל סנגויניטי: "וישבנו על הקבר יום ו' ולמדנו עליו תורה נביאים וכתובים, וישבנו שם כל יום ו' בהתבודדות גדולה. ולמדנו ענין עצותיו ועניניו עם דוד, ולמדנו כל התהילים, וסליחות בדמעות שליש על אורך הגלות ועל אף ה' אשר שולח בעיר קדשינו ירושלם". באגרת השניה, אותה כתב בט"ז בתשרי תק"ב, כתב רבי אברהם ישמעאל סנגויניטי לאביו, כי לאחר ההשתטחות על קברו של חושי הארכי, ביקשו ללכת למערת התנא שמואל הקטן זיע"א - הטמון בכפר כאבול הסמוך לכפר יאסיף - אך לא היה סיפק בידם, שכן ערב שבת היה היום והיו צריכים להזדרז ולשוב לעכו בעוד היום גדול.

באגרתו השלישית, מנה רבי אברהם ישמעאל סנגויניטי את שמות הצדיקים הטמונים בסמיכות מקום לעכו, וכתב: "הצדיקים אשר סביבותינו: חושי הארכי (בכפר ירכא), אלישע בן שפט (בהר הכרמל), ר' יהודה בן בבא מעשרה הרוגי מלכות (באושא הסמוכה לשפרעם), רבינו הקדוש (בציפורי), שמואל הקטן (בכפר כאבול), עקביא בן מהללאל (בכפר מנדא) עליהם השלום - אשר בשביל אחד מהם היה ראוי לאדם לבוא מסוף העולם להיות לוחך עפרות רגליו".

לקראת יום כיפור יצא רבנו מעכו לחיפה - המוזכרת באגרת כ'כפר חיפה' [גם כאן, כבמקומות אחרים באגרת, בולטת בקיאותו של רבי אברהם ישמעאל סנגויניטי (שהיה בחור כבן שש עשרה), כאשר הוא מציין: "ומזה הכפר הוא רבי איבו דמן חיפה המוזכר בירושלמי (ברכות פ"ב ה"ד) והביאו רב אלפס במסכת ברכות (דף ח:)". ובערב יום הקדוש עלו להר הכרמל, וקבעו מקומם ב'מערת אליהו', לשם התקבצו כל יהודי חיפה ויחדיו התפללו והתקדשו באותו מקום קדוש בצומא רבה.

רבי אברהם ישמעאל סנגויניטי, שתיאר את מעשיהם ביום הקדוש, כתב בהשתאות: "ועשינו שם כיפור וכל אנשי הכפר עמנו, והבאנו לשם ספר תורה של תלמוד תורה, ועשינו כיפור לא היה כמוהו למן היום וכו'... ואנו, בכל תפלה ותפלה מה' תפלות של יום הכיפורים, היינו אומרים 'דעני לאליהו בהר הכרמל', והיינו מתרעדים, שהיתה יראה גדולה מה נוראה, והיה נראה ממש כאילו אליהו זכור לטוב שם. ובליל כיפור ובליל מוצאי כיפור ישנו שם בתוך המערה".

לאחר יום כיפור, שב רבנו עם חבורתו לעכו ושם עשו את חג הסוכות. רבי אברהם ישמעאל סנגויניטי מציין באגרתו, "ועשינו שם חג הסוכות בלולב ואתרוג כנתינתם מהר סיני", ומכאן משמע שבאיטליה לא היו רגילים כל האנשים ליטול ארבעה מינים משלהם, ולכן החשיבו מאד את מנהג יהודי ארץ ישראל, שכל אחד יש לו ארבעה מינים ואינו נסמך על של הציבור.

המשך התיאור מאותם הימים יבואו עלי גליון במדור זה

לערנען "אור החיים הקדוש" איז א סגולה אויף אריכות ימים

[-המשך] אין קורצן פון פאריגע וואך: ר' מרדכי שרגא - אייניקל פון הוסיאטינער רבי - הערט פון א גאסט זיין שוידערליכע איבערלעבעניש, נאך וואס ער איז פלוצלינג שלאף געווארן, און ער האט זיך דערזען שטיין פארן בי"ד של מעלה וואו מ'האט דן געווען אויב מ'זאל אים לאזן בלייבן לעבן ווייל ער לערנט "אור החיים הקדוש"...

גלייך ווי דער "אב בית דין" האט ארויסגעגעבן זיין פסק אז מ'דארף מיר לאזן בלייבן לעבן כדי איך זאל קענען ווייטער ממשיך זיין לערנען אור החיים הקדוש, זענען געקומען די צוויי געשטאלטן און מיר ארויסגעטראגן פון זאל.

ווידעראמאל האב איך געפילט ווי איך נעם זיך פליען דורך א טונקעלן טונעל - דאסמאל אינעם פארקערטן ריכטונג. געציילטע מינוטן דערויף האב איך זיך געטראפן ליגן ביי מיר אין בעט - באגאסן מיט קאלטע שווייס...

א שוידער האט מיר באנומען. הענט און פיס האבן מיר געטרייסלט פאר פחד פון די מחזה נורא וואס איך האב נארוואס בייגעוואוינט. א לענגערע שטיק צייט האט מיר געשווינדלט פאר די אויגן ביז איך בין ענדליך עטוואס צו זיך געקומען. דאן האב איך מיר אנגענומען א פעסטע קבלה ממשיך צו זיין ביתר שאת ועוז מיט'ן לימוד "אור החיים הקדוש" - וואס דאס האט מיר מזכה געווען בדין צו פארלענגערן מיינע יארן און מיר צוריק צו ברענגען לעלמא הדין.

ווען דער זון האט אויפגעשיינט און מיין ווייב און קינדער זענען אויפגעשטאנען, האב איך מיר שוין געפילט גענוג רואיג, און איך האב באשלאסן זיי נישט מיטצוטיילן וואס איך בין אריבער אין די לעצטע פאר שעה ווען זיי זענען זיס געשלאפן. איך האב געמאכט א שווייג פון די גאנצע מעשה, אנגייענדיג מיט'ן סדר היום ווי געהעריג.

צוויי וואכן זענען אריבער זינט דעם שוידערליכן געשעעניש, און היינט צופרי האב איך געדארפט זיין דא אין תל אביב וועגן מיינע געשעפטן. איך האב מיר אויפגעהאלטן אין שטאט אפאר שעה און ווען איך האב געענדיגט מסדר זיין מיינע ענינים בין איך ארויס אויפן גאס. גייענדיג אויף די לינקע זייט גאס וואס פירט פון רחוב בן יהודה צו רחוב אלנבי האט איך מיטאמאל געפילט ווי איך פארליר מיין אטעם און איך פאל שיעור נישט אום. איך האב נישט געגלייבט וואס איך זע פאר די אויגן...

קעגנאיבער מיר האב איך געזען גיין דריי אידן. איך האב גלייך באמערקט אז דער וואס גייט אינמיטן איז א דערהויבענער פערזענליכקייט, און די אנדערע צוויי זענען געוויס זיינע באגלייטער. איך האב מיר געריבן די אויגן נישט גלייבנדיג וואס איך זע: דער מיטלסטער דערמאנט די מורא'דיגע געשטאלט וואס איך האב געזען צוויי וואכן צוריק... יא! דאס איז ממש גענוי די צורה פונעם "אב בית דין" וואס האט מיר מזכה געווען במשפט און באשטימט אז איך דארף נאך בלייבן לעבן - - -

קענסט דיך אליינס פארשטעלן ווי צושוידערט איך בין געווארן. איך האב מחליט געווען צו גיין אונטער זיי ביז איך וועל ערגעצוואו געוואויר ווערן ווער דער געהויבענער פערזאן איז. אינמיטן, ווען זיי האבן זיך אפגעשטעלט נעבן א תשמישי קדושה געשעפט, האב איך אויסגענוצט די געלעגנהייט, און שטילערהייט געפרעגט איינעם פון די באגלייטער ווער דער צדיק איז? האט מיר יענער געזאגט אז דאס איז "דער הוסיאטינער רבי" אן אייניקל פון קדוש ישראל דער הייליגער רוזשינער זי"ע!

אין יענעם מאמענט זענען מיר אויפגעשווימען אין געדאנק די אלע וואונדערליכע מעשיות וואס איך האב געהערט אלס קינד אויף די הייליגע צדיקי בית רוזין, און די אלט-פארצייטישע מעשיות האבן זיך פלוצלינג געזען "לעבעדיג" קעגן מיינע אויגן. טרערן האבן גענומען פליסן פון מיינע אויגן, און איך האב באשלאסן זיי ווייטער נאכצוגיין ביז איך וועל אנקומען צום הויז וואו דער געהויבענער צדיק וואוינט.

אנקומענדיג לביתו נאוה קודש איז דער רבי אריין צו זיך אין שטוב, און איך האב מיר געטראפן אריינקומען דא אהער - אין בית המדרש אריין. איך האב געדאווענט דא מנחה מעריב, באמערקנדיג דערביי דעם פענסטער פונעם רבינ'ס צימער וואס איז אפן צום בית המדרש - דורך וועלכע ער האט מיטגעהאלטן די תפילות, און איך האב זיך געשטעלט קוקן אויף זיין לעכטיגע צורה מיט גרויס באגייסטערונג, ווען קיינער ארום ווייסט ניטאמאל ווי די געפילן רוישן אין מיר צו זען דעם איד וואס שטייט דא אונטן און "ראשו מגיע השמימה"! זיינע כוחות זענען ווייט פון אונזערע השגות, אבער איך האב שוין זוכה געווען צו זען ווי ווייט דאס דערגרייכט...

נאך מעריב האב איך געבעטן דעם גבאי ער זאל מיר אריינלאזן צום רבי'ן. אריינקומענדיג בקודש פנימה האט מיר דער רבי אנגעהויבן אויסצופרעגן וויאזוי איך הייס און וואס איך טו, איך האב מיר נישט געקענט איינהאלטן, און איך האב געגעבן א שריי אויס ווי נישט מיט מיין שטימע: "איך דארף דערציילן ווער איך בין?! דער רבי ווייסט נישט?! דער רבי האט מיר דאך גע'משפט צוויי וואכן צוריק?!..." און זאגנדיג דאס האב איך אויסגעגאסן אין א געוויין.

דער רבי איז געזיצן פארזינקען אין זיינע געדאנקען, און ווען איך בין ענדליך צו זיך געקומען פון די געוויין, האט מיר דער רבי אויסגעשטרעקט זיין האנט זאגנדיג: "נו, זאל דיר דער אויבערשטער געבן אריכות ימים ושנים טובים, ברכה והצלחה."

דערציילט רבי מרדכי שרגא, ווען ער האט געהערט די מורא'דיגע געשיכטע, איז ער גלייך אריין צו זיין זיידן - כ"ק אדמו"ר רבי יעקב מהוסיאטין זצ"ל - בעל "אהלי יעקב" - איידעם וממלא מקומו פון דער הוסיאטינער רבי, און אים איבערדערציילט גענוי די גאנצע מעשה וואס ער האט נארוואס געהערט פון דעם אומבאקאנטן גאסט אין שול.

זיין זיידע איז שנעל אריין אין בית המדרש ווילנדיג טרעפן דעם איד, אבער יענער איז שוין נישט געווען דארט, געוויס איז ער שוין צוריק אהיימגעפארן קיין חיפה. האט אים דעמאלט זיין זיידע געזאגט אז ער זאל האלטן די גאנצע מעשה בסוד, כדי ס'זאל נישט שאטן פאר די אריכות ימים ושנים פונעם רבי'ן.

און טאקע נאר לאחר פטירתו פון הרה"ק מהוסיאטין זצוק"ל האט רבי מרדכי שרגא זיך ערלויבט מפרסם צו זיין די מעשה, כדי מ'זאל וויסן די גרויסקייט פון די צדיקי אמת, ווי אויך די ספעציעלע כח פון לערנען "אור החיים הקדוש" וואס האט די כח צוריק צו ברענגען א מענטש פון יענע וועלט!

אויפן פארלאנג פונעם ציבור, האבן מיר זיך בס"ד לעצטנס שטארק פארברייטערט מיטן דרוקן און מפיץ זיין דעם גליון ברחבי תבל, און מיט דעם ווענדן מיר זיך צו אייך, אזוויווי די הוצאות זענען גרויס, און די זכות פון דרוקן און מפיץ זיין האט א געוואלדיגע כח הסגולה כידוע, ביטע נעמט השתתפות אין די מלאכת הקודש מיט'ן מנדב זיין א גליון לזכות אדער לע"נ.
צו באקומען דעם גליון אין אמעריקא, אדער צו געבן אייער נדבה ביטע רופט: 845-533-2998
אדער שיקט אן אימעיל צו: torahsohrhachaim@gmail.com
פאר סיי וועלכע פראגעס בנוגע דעם גליון, קענט איר רופן:
הרה"ח יהודה לייב זארגער שליט"א 917-681-0310 • הרה"ח אברהם ישראל הערשקאוויטש שליט"א 845-537-0839
וזכות רבינו הק' תגן בעדכם לרוב ברכה והצלחה וכל טוב

כל הזכויות שמורות למורשת אור החיים הקדוש הוצאה לאור והפצת מעיינות הקודש בראשות הרה"ג משה שווארץ שליט"א
מען למכתבים סוקולב 9\ב בני ברק ליצירת קשר בקו המורשת 0733.713.620 מייל G077-490-4173@gmail.com